

Dosarul nr. 2rac-306/16

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – V. Muntean

Instanța de apel: CA Chișinău – V. Pruteanu, A. Gavrilița, P. Popova

DECIZIE

07 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

judecători

Sveatoslav Moldovan, Galina Stratulat,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Sivitali” în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Sivitali” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „ASV – Terra Trans” privind încasarea datoriei, penalității și dobînzii de întîrziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016, prin care s-a admis cererea de apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „ASV – Terra Trans”, s-a casat hotărîrea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016, s-a pronunțat o nouă hotărîre, prin care s-a respins acțiunea,

C O N S T A T Ă :

La 13 februarie 2015 SRL „Sivitali” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „ASV – Terra Trans” privind încasarea datoriei în sumă de 3.900 dolari SUA, penalitatea în sumă de 500,41 lei, dobînda de întîrziere în sumă de 2.062,99 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7.601,53 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că în conformitate cu contractul nr. TW-1400-6318 din 14 august 2014, încheiat între Societatea privată pe acțiuni “Mondelez Ukraina” și Întreprinderea – fiică “Schenker” Ukraina, ultima la 21 noiembrie 2014 a primit ordin pentru executarea comenzii nr. 14-188 pentru livrarea producției în Republica Moldova pentru SRL “Chocolux”. În acest scop, întreprinderea – fiică “Schenker” din Ukraina a încheiat contractul – comandă nr. 4 din 21 noiembrie 2014 cu expeditorul SRL “Sivitali” din Republica Moldova.

SRL „Sivitali” a susținut că în calitate de “expeditor” a încheiat cu SRL “ASV – Terra Trans” în calitate de “cărăuș”, un contract – comandă nr. 7, prin care s-a convenit asupra transportării încărcăturii menționate, fiind pus la dispoziție autocamionul de model Volvo cu n/î BR AV 934 cu remorcă C AV 849. Conform

cerințelor contractului – comandă nr. 7 din 21 noiembrie 2014, autocamionul s-a prezentat la încărcare în termen și la 24 noiembrie 2014 a recepționat marfa din or. Sumî. Ulterior, transportatorul urma să se deplaseze în or. Kiev, de unde trebuia suplimentar să mai recepționeze o parte din marfă.

Reclamantul a menționat că în timpul transportării, o parte din marfă a fost sustrasă, fapt confirmat din dosarul penal din 25 noiembrie 2014. Camionul fiind trimis la depozitul Societății private pe acțiuni “Mondelez Ukraina”, unde a fost depistată lipsa de produse de cofetărie în cantitate de 169 cutii, în urma căruia a fost întocmit actul nr. I/3805046042 din 26 noiembrie 2014 cu participarea conducătorului camionului. Astfel, potrivit actului de constatare menționat, valoarea încărcăturii dispărute constituie suma de 60.023,52 grivne, echivalentul a 3.870 dolari SUA.

SRL „Sivitali” a invocat că expeditorul mărfii Societatea privată pe acțiuni “Mondelez Ukraina”, ca urmare a pierderii unei părți a mărfii a depus la Întreprinderea – fiică “Schenker” o reclamație argumentată în valoare de 60.023,52 grivne, care a fost acceptată de ultima, fiind executată fără obiecții. Ulterior, Întreprinderea – fiică “Schenker” a expediat în adresa SRL „Sivitali” o reclamație prin care a solicitat să achite suma de 3.870 dolari SUA pentru marfa pierdută din vina transportatorului. Astfel, la 16 ianuarie 2015 a achitat prin transfer bancar suma menționată, fapt confirmat prin dispoziția de plată nr. 108.

Reclamantul consideră că SRL „Sivitali” este îndreptățită de a cere de la transportatorul SRL “ASV – Terra Trans” achitarea sumei de 3.870 dolari SUA în calitate de prejudiciu și 30 dolari SUA în calitate de comision. De asemenea potrivit clauzei contractului – comandă nr. 7 din 21 noiembrie 2014, în cazul depistării lipsei încărcăturii, căraușul achită prejudiciul în termen de 3 zile calendaristice. După expirarea termenului indicat, se achită penalitatea în sumă de 0,01% din suma prejudiciului pentru fiecare zi de întârziere, astfel penalitatea constituind suma de 417,56 lei.

SRL „Sivitali” a solicitat de a încasa din contul SRL “ASV – Terra Trans” datoria în sumă de 3.900 dolari SUA, penalitatea în sumă de 500,41 lei, dobânda de întârziere în sumă de 2.062,99 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7.601,53 lei.

La 05 ianuarie 2016 SRL „Sivitali” a înaintat cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat de a încasa din contul SRL “ASV – Terra Trans” datoria în sumă de 3.900 dolari SUA, penalitatea în sumă de 1.321,94 lei, dobânda de întârziere în sumă de 9.013,27 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7.891,61 lei (f.d. 140 – 141 vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016 s-a admis acțiunea înaintată de SRL „Sivitali”. S-a încasat din contul SRL “ASV – Terra Trans” în beneficiul SRL „Sivitali” datoria în sumă de 3.900 dolari SUA aplicarea echivalentului în monedă națională la data executării obligației, penalitatea în sumă de 1.321,94 lei, dobânda de întârziere în sumă de 9.013,27 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7.891,61 lei (f.d. 160, 165 - 171 vol. I).

La 22 februarie 2016 SRL “ASV – Terra Trans” a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016,

solicitînd casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă (f.d. 173, 183 - 185 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2015 s-a admis apelul depus de SRL “ASV – Terra Trans”. S-a casat hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016, s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins acțiunea. În motivarea soluției s-a reținut că pretențiile reclamantului privind încasarea din contul transportatorului a sumei de 3.870 dolari SUA care constituie costul mărfii sustrate din autocamion, nu au suport legal, or potrivit legislației naționale și internaționale și anume potrivit art. 17 paragraf 1 al Convenției relative la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, semnată la Geneva la 19 mai 1956, la care Republica Moldova a aderat prin hotărîrea Parlamentului nr. 1318 din 02 martie 1993, transportatorul este răspunzător pentru pierderea totală, parțială sau pentru avarie, produse între momentul primirii mărfii și cel al eliberării acesteia, cît și pentru întîrzierea în eliberare. Sustragerea mărfii de către persoane necunoscute nu constituie temei de a încasa costul mărfii sustrate de la transportator (f.d. 206 - 211 vol. I).

La 06 iunie 2016 SRL „Sivitali” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, cu menținerea hotărîrii primei instanțe (f.d. 2 - 3 vol. II).

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată din motivul încălcării esențiale și aplicării eronate a normelor de drept material.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 11 mai 2015 și a fost expediată părților la 20 mai 2016 (f.d. 212 vol. I). Recurentul a depus recurs la 06 iunie 2016 și se consideră a fi depus în termen.

Examinînd materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 445 alin. (1) lit. f) CPC instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 11 mai 2015 a admis apelul depus de SRL “ASV – Terra Trans”, a casat hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016, a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins acțiunea.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel din următoarele motive.

Din materialele cauzei instanța de recurs reține că SRL „Sivitali” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „ASV – Terra Trans” privind încasarea datoriei în sumă de 3.900 dolari SUA, penalitatea în sumă de 500,41 lei, dobînda de întîrziere în sumă de 2.062,99 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7.601,53 lei, reieșind din contractul nr. TW-1400-6318 din 14 august 2014, încheiat între Societatea privată pe acțiuni “Mondelez Ukraina” și Întreprinderea – fiică “Schenker” Ukraina, ultima la 21

noiembrie 2014 a primit ordin pentru executarea comenzii nr. 14-188 pentru livrarea producției în Republica Moldova pentru SRL “Chocolux”. În acest scop, întreprinderea – fiică “Schenker” din Ucraina a încheiat contractul – comandă nr. 4 din 21 noiembrie 2014 cu expeditorul SRL “Sivitali” din Republica Moldova.

Ulterior, SRL „Sivitali” în calitate de “expeditor” a încheiat cu SRL “ASV – Terra Trans” în calitate de “cărăuș”, un contract – comandă nr. 7, prin care s-a convenit asupra transportării încărcăturii menționate, fiind pus la dispoziție autocamionul de model Volvo cu n/î BR AV 934 cu remorcă C AV 849. Conform cerințelor contractului – comandă nr. 7 din 21 noiembrie 2014, autocamionul s-a prezentat la încărcare în termen și la 24 noiembrie 2014 a recepționat marfa din or. Sumî. Ulterior, transportatorul urma să se deplaseze în or. Kiev de unde trebuia suplimentar să mai recepționeze o parte din marfă.

În timpul transportării, o parte din marfă a fost sustrasă, fapt confirmat prin extrasul din dosarul penal din 25 noiembrie 2014. Camionul fiind trimis la depozitul Societății private pe acțiuni “Mondelez Ucraina”, unde a fost depistată lipsa de produse de cofetărie în cantitate de 169 cutii, în urma căruia a fost întocmit actul nr. I/3805046042 din 26 noiembrie 2014 cu participarea conducătorului camionului. Astfel, potrivit actului de constatare menționat, valoarea încărcăturii dispărute constituie suma de 60.023,52 grivne, echivalentul a 3.870 dolari SUA.

Conform art. 980 alin. (1) Cod Civil prin contractul de transport, o parte (cărăuș, transportator) se obligă față de cealaltă parte (pasager sau client) să o transporte împreună cu bagajele ei sau, respectiv, să transporte încărcătura la locul de destinație, iar cealaltă parte se obligă să plătească remunerația convenită.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că prin informația înregistrată pe tahograma din 25 noiembrie 2014 a autocarului, autocarul a pornit la drum din or. Summî, Ucraina pe 25 noiembrie 2014 la orele 00-25. Din or. Summî și pînă în localitatea Novaia Basani, șoferul Anatolie Mustea a avut patru opriri: la orele 12:09 și 03:24 șoferul a staționat cîte 2 minute, la orele 04:15 și respectiv 05:00 s-a mai oprit de 2 ori a cîte 5 minute. În satul Novaia Basani șoferul Anatolie Mustea a sosit la orele 05:20, unde a staționat pînă la orele 09:25. Șoferul a declarat că fiind obosit s-a culcat, iar în timp cît s-a odihnit, persoane necunoscute au sustras marfa din camion (f.d. 79 – 80 vol. I).

Conform procesului – verbal al cercetării locului faptei, întocmit de loțiitorul secției de anchetă penală a r-nului Bobrovițchi al DMAI Ucraina din 25 noiembrie 2014, camionul este staționat pe carosabil, urme de deteriorare s-au pătrundere în remorca automobilului nu au fost depistate, precum nu au fost depistate urme de tîrîre sau alte urme ale infracțiunii, deși șoferul a indicat că din remorcă a fost sustras o cutie de ciocolată cu greutatea de 600 kg (f.d. 79).

Prin urmare, primă instanță corect a stabilit faptul că în timpul deplasării din or. Summî în or. Kiev, șoferul Anatolie Mustea contrar prevederilor legale și anume art. 15.1, 15.12 al Regulamentului circulației rutiere al Ucrainei, pe timp de noapte nu a oprit într-un loc amenajat pentru odihnă, nu a luat măsuri pentru asigurarea integrității bunurilor aflate în remorca autocarului, dar dînd dovadă de neglijență s-a oprit pe traseu și s-a culcat. Astfel, o parte din marfă a fost pierdută. Camionul a fost trimis la

depozitul Societății Private pe acțiuni “Mondelez Ukraina”, str. Antonov, s. Petropavlovsc, Borșceghivka, Ucraina, unde a fost depistată lipsa de produse de cofetărie în cantitate totală de 169 cutii, fiind întocmit actul nr. I/3805046042 din 26 noiembrie 2014 cu participarea conducătorului auto Anatolie Mustea (f.d. 12 vol. 1).

Potrivit actului de constatare menționat, valoarea încărcăturii dispărute constituia suma de 60.023,52 grivne, echivalentul sumei de 3.870 dolari SUA. Expeditorul mărfii Societatea Privată pe acțiuni “Mondelez Ukraina”, ca urmare a pierderii unei părți a mărfii, la 22 decembrie 2014 a depus la întreprinderea-fiică “Schenker” reclamație în valoare de 60.023 hrivne, care a fost acceptată fără obiecții și care a fost satisfăcută pe deplin (f.d. 24 – 26 vol. I). La 24 decembrie 2014 Întreprinderea “Schenker” a expedit în adresa SRL “Sivitali” reclamația, prin care a solicitat achitarea sumei de 3.870 dolari SUA pentru marfa pierdută din vina transportatorului. La 16 ianuarie 2015 SRL “Sivitali” a achitat prin transfer bancar către întreprinderea “Schenker” suma dată, fapt confirmat prin dispoziția de plată nr. 108 (f.d. 34 vol. I).

La 29 ianuarie 2015 SRL “Sivitali” a expedit în adresa SRL “ASV – Terra Trans” o somație (f.d. 36 vol. I), fiind recepționată la 30 ianuarie 2015 (f.d. 38 vol. I).

Colegiul reține întemeiată concluzia instanței de fond precum că SRL “Sivitali” este îndreptățită de a cere de la transportatorul SRL “ASV – Terra Trans” achitarea sumei de 3.870 dolari SUA în calitate de prejudiciu și 30 dolari SUA în calitate de comision.

Conform art. 1007 alin. (1) și (3) Cod Civil cărașul răspunde pentru distrugerea, pierderea totală sau parțială ori pentru deteriorarea încărcăturii în măsura în care distrugerea, pierderea sau deteriorarea a avut loc între momentul preluării și cel al livrării, precum și pentru depășirea termenului de livrare. Cărașul este ținut, de asemenea, să repare prejudiciul cauzat prin neexecutarea altor obligații contractuale. Mărimea pretenției de despăgubire poate fi limitată prin contract. Cărașul nu poartă răspundere și nu-și poate limita răspunderea decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Potrivit art. 1008 alin. (1) Cod Civil, cărașul este exonerat de răspundere pentru distrugerea, pierderea, deteriorarea încărcăturii sau depășirea termenelor de transportare dacă: a) acestea se datorează vinovăției celui îndreptățit să dispună de încărcătură; b) reprezentantul clientului a însoțit transportarea încărcăturii; c) acestea se datorează indicațiilor celui îndreptățit să dispună de încărcătură în cazul în care nu au fost provocate de căraș; d) acestea se datorează unui viciu propriu încărcăturii; e) acestea se datorează perisabilității naturale a încărcăturii.

Colegiul reține că transportatorul SRL “ASV – Terra Trans” este responsabil pentru pierderea parțială a mărfii, deoarece potrivit art. 17 paragraf 1 al Convenției referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (CMR), semnată la Geneva la 19 mai 1956, la care Republica Moldova a aderat prin hotărârea Parlamentului nr. 1318 din 02 martie 1993, transportatorul este răspunzător pentru pierderea totală sau parțială sau pentru avarie, produse între momentul primirii mărfii și cel al eliberării acesteia, cât și pentru întârzierea în eliberare.

Faptul că marfa a dispărut în condițiile când șoferul a staționat s-a culcat fără să asigure protecția mărfii în loc neasigurat, constituie pierderea mărfii și condiționează

răspunderea materială a transportatorului. Furtul încărcăturii nu constituie o cauză exoneratorie de răspundere dacă autovehicolul a rămas pe timpul nopții nesupravegheat.

De asemenea instanța de recurs reține întemeiată cerința SRL “Sivitali” de a încasa dobânda de întârziere.

Conform art. 619 alin. (1) Cod Civil obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Alin. (2) al aceluiaș articol prevede că în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Prima instanță a ajuns la concluzia de a încasa dobânda de întârziere pe perioada de la 01 decembrie 2014 pînă la 14 iulie 2015 în sumă de 9.013,27 lei. Însă, instanța de recurs constată calculele incorecte, ori dreptul SRL “Sivitali” la acțiune a apărut după ce a achitat suma prejudiciului prin pierderea mărfii și după punerea pîrîtului în întârziere, adică de la data de 30 ianuarie 2015 pîna la 14 iulie 2015. Astfel, dobânda de întârziere va constitui suma de 7.347,70 lei.

Conform art. 583 alin. (2) Cod Civil dacă obligația pecuniară exprimată în valută străină trebuie executată pe teritoriul țării, executarea se face în monedă națională, cu excepția cazurilor în care legea permite primirea/efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a plăților și a transferurilor în valută străină. Determinarea echivalentului în monedă națională al obligației pecuniare exprimate în valută străină și viceversa se efectuează cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației, dacă legea sau contractul nu stabilește altfel.

Potrivit art. 624 alin. (1) Cod Civil clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Art. 625 Cod Civil stipulează că clauza penală se face în scris. Nerespectarea formei scrise atrage nulitatea clauzei penale.

Prin contractul nr. 7 din 21 noiembrie 2014 dintre SRL “Sivitali” și SRL “ASV – Terra Trans” a fost prevăzută și o penalitate în mărime de 0,01 % din costul mărfii, care la caz de asemenea urmează să fie calculate de la data somației din 30 ianuarie 2015. Astfel că penalitatea va constitui suma de 880,80 lei ($3.900 \text{ dolari} \times 18.8311 = 73.441,29 \text{ lei}$; $73.441,29 \times 0,01\% \times 120 \text{ zile} = 880,80 \text{ lei}$).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele aduse de SRL „Sivitali” și-au găsit confirmare în cadrul examinării prezentului recurs, care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și modificarea hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016 în partea încasării penalității, dobânzii de întârziere și taxa de stat, în rest hotărîrea se menține.

Conform art. 94 alin. (1) CPC instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de

judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În speță, instanța de recurs consideră necesar a încasa de la Societății cu Răspundere Limitată „ASV – Terra Trans” taxa de stat în limitele pretențiilor admise și anume: taxa de stat în primă instanță în sumă de 2450,09 lei și în instanța de recurs în sumă de 918,79 lei, în total taxa de stat în sumă de 3.368,88 lei.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DE C I D E:

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Sivitali”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Sivitali” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „ASV – Terra Trans” privind încasarea datoriei, penalității și dobînzii de întârziere.

Se modifică hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016, în partea încasării dobînzii de întârziere, penalității și taxei de stat.

Se încasează din contul Societății cu Răspundere Limitată „ASV – Terra Trans” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Sivitali” dobînda de întârziere în sumă de 7.347,70 lei, penalitatea în sumă de 880,80 lei și taxa de stat achitată în primă instanță în sumă de 2.450,09 lei.

În rest hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 10 februarie 2016 se menține.

Se încasează din contul Societății cu Răspundere Limitată „ASV – Terra Trans” în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Sivitali” taxa de stat achitată în instanța de recurs în sumă de 918,79 lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Maria Ghervas